

Dla tyrana najlepszym sposobem zapobiegania rzeczywistym spiskom jest tępienie spisków fikcyjnych.

Jako ciekawostkę trzeba odnotować, że rozwijając przed Ovenem perspektywę działania w okupowanych Niemczech nielicznej i zdecydowanej grupy patriotów niemieckich, Goebbels powoływał się na przykład Polaków, nie szczędząc słów zachwyty dla ich wytrwałej walki o niepodległość (s. 491).

Władysław Dziewulski

"KAPITALIZM". Kwartalnik R. I: 1977, nr 1. Instytut Badania Współczesnych Problemów Kapitalizmu, Warszawa.

W 1977 r. rozpoczęto wydawanie nowego, specjalistycznego pisma pt. „Kapitalizm”, poświęconego współczesnym problemom rozwiniętych państw kapitalistycznych. Jest to kwartalnik naukowy powstały z inicjatywy Instytutu Badania Współczesnych Problemów Kapitalizmu i przezeń wydawany. Jak zaznaczono w słowie wstępnym (notce wprowadzającej do pierwszego numeru), „problematyka pisma obejmuje zagadnienia ekonomiczne, polityczno-ideologiczne, społeczne, prawno-ustrojowe współczesnego kapitalizmu”.

Jak wynika z układu pierwszego numeru, na treść kwartalnika składają się: studia i artykuły, materiały, recenzje i omówienia, kronika życia naukowego.

W pierwszym numerze dział „Studia i artykuły” otwiera Tadeusza Przeciszewskiego *Zarys rozwoju polityki społecznej w Stanach Zjednoczonych*. Autor omawia m. in. ogólne tło systemu polityki społecznej w USA, ważniejsze etapy jej rozwoju, podstawowe dziedziny, jak ubezpieczenia społeczne, polityka mieszkaniowa, pomoc w zakresie zatrudnienia i kształcenia. Następną pozycję w tymże dziale stanowi opracowanie Karola Lutkowskiego pt. *Specyfika i charakter inflacji w uprzemysłowionych krajach kapitalistycznych*. Jest to analiza zjawiska inflacji jako głównego problemu polityki gospodarczej uprzemysłowionych krajów kapitalistycznych. Autor zwraca uwagę na pewne specyficzne cechy powojennej inflacji, jej źródła, przyczyny, krytycznie omawia teorie wyjaśniające tendencje ogólnego wzrostu cen oraz próby przeciwdziałania zjawisku inflacji. W pierwszym dziale zamieszczono także studium Krystyny Michałowskiej-Gorywoda, poświęcone procesom integracyjnym oraz sprzecznościom pojawiającym się w trakcie realizacji wspólnej polityki rolnej, regionalnej, energetycznej czy socjalnej przez państwa członkowskie EWG.

Inne ciekawe pozycje stanowią: artykuł Bohdana Kikolskiego, analizujący wpływ kryzysu kapitalizmu na gospodarkę Japonii, oraz opracowanie Lecha Zachera, którego celem jest, jak stwierdza autor, „porównawcze przedstawienie założeń i wniosków pierwszego i drugiego raportu dla Klubu Rzymskiego na tle różnych koncepcji i poglądów kryzysologicznych”.

W dziale „Materiały” na uwagę zasługuje praca Longina Pastusiaka analizująca wyniki badań przeprowadzonych przez chicagowski oddział Rady do Spraw Stosunków Międzynarodowych, a dotycząca stanowiska amerykańskiej opinii publicznej wobec problemów polityki zagranicznej Stanów Zjednoczonych. Ankieta została przeprowadzona w 1975 r., a więc w okresie głębokiej recesji gospodarki amerykańskiej. Fakt ten znalazł odbicie w wynikach ankiety, tym bardziej że „przeciętny Amerykanin, niezależnie od umowności tego pojęcia, nie jest *homo politicus*, a więc człowiekiem zorientowanym w skomplikowanym obrazie współczes-

nego świata. Jest on człowiekiem wyjątkowo podatnym na manipulowanie przez środki masowego przekazu". Pomimo jednak tych zastrzeżeń; ankietę pozwala autorowi na ukazanie pewnych trendów w poglądach Amerykanów na politykę swego kraju. Inną pozycją zamieszczoną w tym dziele jest opracowanie Bohdana Kikolskiego pt. *Superkorporacje USA w 1975 roku*. Autor w oparciu o opublikowane w miesięczniku „Fortune” wyniki ankiety i wielkości wskaźników z 1975 r. „ocenia sytuację gospodarczą czołówki amerykańskiego kapitału monopolistycznego w okresie, do którego odnoszą się dane”.

W innym dziele kwartalnika „Kapitalizm” znajdujemy wnikliwe i często krytyczne recenzje oraz omówienia: pracy S. L. Wygodzkiego *Sowriemiennyj kapitalizm. Opyt teoreticzeskogo analiza* (M. Ślifierz), zbioru opracowań *Systemy ustrojowe państw kapitalistycznych* (W. Góralski), zbioru artykułów *Politics America. The Cutting Edge of Change* (J. Stachura) oraz książki Bena J. Wattenberga *The Real America. A Suprising Examination of the State of the Union* (M. Tarkowski).

Jak wskazuje na to numer pierwszy kwartalnika, w jego kronice naukowej będą odnotowywane informacje o seminariach, sympozjach czy podobnych wydarzeniach z życia naukowego, organizowanych przez Instytut Badania Współczesnych Problemów Kapitalizmu, jak również przez inne zajmujące się pokrewną tematyką placówki naukowe.

Nowe czasopismo jest, jak podkreślają wydawcy, realizacją postulatów utworzenia pisma poświęconego problemom charakterystycznym dla całej formacji kapitalistycznej w dobie współczesnej, a także pewnym aspektem stosunków między-systemowych. Należy zwrócić uwagę na różnorodność poruszanych w kwartalniku tematów, ich staranny dobór i opracowanie.

Warto wreszcie wspomnieć o wyrażonym we wstępie do numeru pierwszego zaproszeniu do współpracy, skierowanym do ośrodków badawczych i naukowców zainteresowanych problematyką czasopisma.

Jolanta Koprucka